

ECST XIII : EUROPEAN CONFERENCE ON SCIENCE AND THEOLOGY

**Medzinárodná konferencia
Edinburgh (UK), 7. – 11. apríla 2010**

V rámci programu Európskej spoločnosti pre štúdium vedy a teológie (European Society for the Study of Science and Religion - ESSSAT) sa v dňoch 7. – 11. apríla 2010 na pôde Edinburgskej univerzity uskutočnila trinásť konferencia orientovaná na problematiku vzájomného vzťahu vedy a náboženstva. Organizácia ESSSAT sa snaží podporovať projekty zamerané na riešenie vzťahov medzi prírodnými, spoločenskými a humanitnými vedami na jednej strane a rôznymi teologickými konceptmi na druhej strane. Od roku 2008 na jej čele stojí prof. Antje Jackelén, ktorá pôsobila na Luteránskej teologickej škole v Chicagu a zároveň bola riaditeľkou Zygon centra pre náboženstvo a vedu. V roku 2006 sa vrátila späť do Európy, pretože bola zvolená za biskupa Švédскеj cirkvi a začala spravovať Lundskú diecézu. Na v poradí už trinásť konferencii sa zúčastnilo asi 170 účastníkov, prevažne z Európy, ale aj z Ameriky a Afriky.

Program konferencie bol rozdelený na dve základné časti. V rámci prvej odznelo päť plenárnych prednášok, spojených s následným koreferátom a panelovou diskusiou. Všetky plenárne prednášky boli zamerané na tému „prirodzenosti“ náboženstva, ktorú reflektovali z rôznych uhlov pohľadu. Tak napr. v prvej z nich „Religion? Naturally“ prezentoval Dr. Ilkka Pyysiäinen (Helsinská univerzita) argumenty v prospech prirodzenosti náboženstva, odvolávajú sa pritom najmä na náuku francúzskeho antropológa Pascala Boyera. V prednáške s názvom „The Naturalness of Religion and Unnaturalness of Theology“ Dr. Justin Barrett z Inštitútu pre kognitívnu a evolučnú antropológiu na Oxfordskej univerzite analyzoval kognitívne schopnosti človeka. Vo svojom výskume zistil, že deti predškolského veku majú tendenciu vidieť a vnímať svet ako niečo naprojektované, ako by za ním musel byť nejaký dizajnér. Vo svojej práci však striktné rozlišoval medzi náboženskou vierou, ktorá je podľa neho prirodzená a teológiou, ktorá nie je prirodzená. Zaujímavým bol aj príspevok prof. Lluisa Ovieda, ktorý prednáša filozofickú antropológiu na Pontifikálnej univerzite Antonianum v Ríme. Príspevok bol zreteľnou obhajobou interdisciplinárneho prístupu ku skúmaniu náboženstva s dôrazom na intersubjektívnu komunikáciu v náboženstve, jeho historickú povahu a potrebu hermeneutiky.

V rámci druhej časti konferencie odznelo asi 70 prihlásených príspevkov v rôznych paralelných sekciách. Autor tejto správy predniesol svoj príspevok s názvom „God and the World: The Problem of Divine Action“. Príspevok rozoberal a kriticky analyzoval niektoré súčasné prístupy a spôsoby riešenia problému Božej činnosti vo svete. Vychádzal

prítom z faktu, že posvätné písma judaizmu, kresťanstva aj islamu obsahujú bohaté zbierky príbehov o Božej činnosti vo svete. Boh je v týchto knihách zobrazený nielen ako tvorca sveta, ale aj ako ten, ktorý koná v jeho histórii a ten, ktorý zasahuje do života jednotlivcov i celých spoločností. V súčasnej interakcii teológie a prírodovedy možno hovoriť o troch základných oblastiach, javiacich sa ako potenciálne miesta pre interakciu Boha so svetom – kvantová úroveň, deterministický chaos a aktívna informácia. V príspevku sa poukazuje na slabiny týchto prístupov, akými sú napr. deterministický charakter kvantových procesov až do doby, kým nedôjde k narušeniu „z vonka“, napr. prostredníctvom merania; fakt, že kvantové javy zodpovedajú predpovediam na štatistickej úrovni; či neenergetický zásah zo strany Boha do sveta hmoty. Aj z týchto dôvodov treba, podľa môjho názoru, považovať zmienené prístupy skôr za smerovanie ďalšieho výskumu, ako za konečné neintervenčionalistické riešenia problému Božej činnosti vo svete.

Okrem akademického programu bol pre účastníkov konferencie zorganizovaný aj duchovný program. Každé ráno boli pripravené bohoslužby jednej z kresťanských denominácií, takže bolo možné spoznávať aj kult a tradície škótskej presbyteriánskej, anglikánskej i katolíckej cirkvi. Konferencia bola zakľúčená spoločnými ekumenickými obradmi v Edinburskej katedrále a slávnostnou večerou, na ktorej sme mali možnosť sa zoznámiť s tradičným škótskym folklórom.

Organizácia ESSSAT týmto vydareným vedeckým podujatím určite prispela k rozvoju vzájomného dialógu medzi vedou a náboženstvom, a to nielen na kognitívnej úrovni, ale aj a možno je to ešte dôležitejšie, na úrovni spoznávania sa navzájom a budovania osobných kontaktov medzi jednotlivými účastníkmi stretnutia. Ostáva už len tešiť sa na zborník, ktorý bude obsahovať vybrané príspevky z tejto konferencie a už aj na ďalšiu, v poradí štrnástu ESSSAT konferenciu, ktorá sa uskutoční v roku 2012 v estónskom Tartu.

*Miroslav Karaba
Trnavská univerzita*